

Lausuntoyhteenveto: Suomen digitaalinen kompassi 2. luonnos

Johdanto

Valtioneuvosto asetti syyskuussa 2021 digitalisaatiokehityksen johtamiseksi ja suuntaamiseksi digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon ministerityöryhmän, joka linjasi Suomen digitaalisen kompassin laatimisesta. Lisäksi syksyllä 2021 tämän digiministeriryhmän työn tueksi perustettiin pysyvä kaikkien ministeriöiden yhteistyötä koordinoiva yhteistoimintaryhmä, digitoimisto. Suomen digitaalisen kompassin valmistelua on tehty digitoimistossa ministeriryhmän ohjauksessa.

Luonnoksessa Suomen digitaaliseksi kompassiksi esitellään visio digitalisaation ja datatalouden kehitykselle vuoteen 2030. Kompassi muodostuu EU:n digikompassin mukaisesti neljästä osa-alueesta: osaaminen, digitaalinen infrastruktuuri, yritysten digitalisaatio ja digitaaliset julkiset palvelut. Näiden osa-alueiden alle on koottu Suomen priorisoidut tavoitteet sekä tavoitteita toteuttavat avaintulokset.

Ensimmäinen luonnos Suomen digikompassista oli lausuttavissa 31.3.2022 – 20.5.2022 välisen ajan. Lausuntoyhteenveto julkaistiin 20.6.2022. Digikompassiluonnosta työstettiin edelleen lausuntoyhteenvedon perusteella ja toinen luonnosversio lähetettiin lausunnoille 1.9.2022.

Lausuntopyyntö

Digitoimisto pyysi oikeusministeriön lausuntopalvelu.fi –palvelussa julkaistulla pyynnöllä (Dnro VN/25733/2021) lausuntoja Suomen digitaalisen kompassiin toisesta luonnoksesta. Luonnos oli lausuttavissa palvelun kautta 1.9.2022 – 16.9.2022 välisen ajan. Yleisesti digitoimiston tavoitteena oli saada lausuntojen avulla näkemyksiä ja huomioita digikompassin kehittämistyön tueksi.

Yleistä lausunnoista

Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä 561 vastaanottajalle. Lausunnon jättivät määräaikaan mennessä lausuntopalvelun kautta 84 tahoja ja 3 lausuntoa saapui määräajan päättymisen jälkeen. Lisäksi 3 lausuntoa saapui digitoimistolle sähköpostin kautta. Yhteensä 90 tahoja antoi lausunnon digikompassiluonnoksesta. Noin kolmasosa lausunnoista tuli yhdistyksiltä, yhteisöiltä ja etujärjestöiltä ja niin ikään noin kolmasosa lausunnoista tuli kunnilta, kuntayhtymiltä ja valtion virastoilta. Koulutusorganisaatioilta tuli n.10% ja yrityksiltä n.5% lausunnoista. Listaus lausunnon antaneista tahoista on tämän asiakirjan liitteenä.

Tähän lausuntoyhteenvetoon on koottu keskeisimmät huomiot lausunnoista. Lausunnoista näkyi syvä perehtyminen ja kiinnostus asiaa kohtaan. Saadut näkemykset ja huomiot tukevat digikompassin viimeistelyä sekä tulevan toimeenpanon suunnittelua.

Tiivistelmä

Digitalisaation ja datatalouden ennakoitaan muuttavan voimakkaasti talouden rakenteita seuraavan kymmenen vuoden aikana. Digitalisaation hyödyntäminen on yhä laajemmin yhteiskunnan toiminnan ja kehityksen lähtökohta. Digitaalinen kompassi on osa yhteiskunnassa tapahtuvaa strategisen suunnittelun jatkumoa, jossa teknologiaa hyödynnetään suomalaisen yhteiskunnan kestävässä kehittämisessä. Merkittävimpänä erona aikaisempiin strategioihin on digikompassin sektorirajat ylittävä laaja-alaisuus ja kokonaisvaltaisuus kansallisen tason digitalisaation ja datatalouden tavoitteiden käsittelyssä.

Setorirajat ylittävä laaja-alaisuus näkyy myös digikompassin lähtöolettamassa, jonka mukaan digitalisaation hyödyt eivät synny vanhoja toimintatapoja digitalisoimalla, vaan on tunnistettava haluttuja lopputulemia uudella tavalla nykYTEknologian mahdollisuuksia hyödyntäen. Tämä oli tunnistettu myös lausunnoissa ja mielenkiintoa herätti esimerkiksi yksityishenkilöiden elämäntapahtumapalvelukokonaisuuksiin sekä organisaatioiden elinkaariin kytkeytyvä palvelukehittäminen, joka mahdollistaa digitalisaation ja digitaalisten palveluiden toteuttamisen ihmiskeskeisesti.

Digikompassin keskeiset sisällölliset teemat ovat laaja-alaisia ja haastavat toimijoita sektorirajat ylittävän tarkasteluun ja toteutukseen. Lausunnoissa kiinnitettiin paljon huomiota datatalouteen, tiedon laatuun ja yhteentoimivuuteen. Samoin kyberturva sekä digitaalinen kokonaisturvallisuus nähtiin erittäin relevantteina teemoina. Digivihreää siirtymää ja hiilikädenjäljen kasvattamista sekä yritysten roolin tunnistamista keskeiseksi ajuriksi digitalisessa vihreässä siirtymässä pidettiin hyvinä teemoina digikompassissa.

Sektorirajat ylittävä laaja-alaisuus haastaa myös digitalisaation johtamista ja lausuntopalautteessa nähtiin poikkihallinnollinen ja sektorirajat ylittävä yhteistyö digitalisaatiokehityksen edellytyksenä, jonka toivottiin näkyvän vahvemmin myös digikompassissa. Lausunnoissa korostettiin myös tarvetta hallinnonaloja yhdistävälle digi- ja datapoliittiselle rakenteille ja johtamiselle. Lausuntopalautteen myötä digikompassiin toteutettiin uusi Digitalisaation poikkihallinnollinen johtaminen-alaluku tavoitteineen ja avaintuloksineen.

Lisäksi lausunnoissa esitettiin täsmällisiä ehdotuksia asioiden ryhmittelyyn eri osa-alueiden alle, otsikointiin ja esitysjärjestykseen liittyen. Myös käsitteisiin liittyviä huomioita ja ehdotuksia tuotiin esille, koskien mm. verkkoturvallisuutta, digiturvallisuutta, kovaa ja pehmeää infrastruktuuria sekä datavastuullisuutta. Lausunnoissa korostettiin myös osallisuuden ja saavutettavuuden huomioimista osana kansallista digitalisaatiokehitystä.

Huomionarvoista on, että lausuntopalautteessa oli runsaasti digikompassin toimeenpanoon liittyviä näkemyksiä ja ehdotuksia. Strategisen tason dokumenttiin niitä ei voitu suoraan huomioida, vaikka toimeenpanoon liittyvät ehdotukset tukivatkin digikompassin viimeistelyä. Näitä ehdotuksia pyritään hyödyntämään toimeenpanon valmistelussa.

Lausunnonantajien näkemykset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Lausuntopyynnössä esitettiin viisi kysymystä. Lausuntojen suuren määrän ja laajuuden vuoksi yhteenvetoon on koostettu lausunnoissa nousseet tärkeimmät huomiot.

Kysymys 1: Kansallinen digikompassi kokonaisuutena

Suomen digikompassin tarkoituksena on koota digitalisaation ja datatalouden kansallinen kokonaiskuva ja asettaa tavoitteet kohti vuotta 2030. Digikompassin toimii työkaluna digitalisaatiokehityksen johtamisessa ja ohjaamisessa. Vaikka toimet kohdentuvat etenkin valtionhallintoon, on digikompassin tavoitteena innostaa sidosryhmiä laajalti työskentelemään yhteisen vision ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastaako kokonaisuus mielestänne tähän tarkoitukseen?

Yleisesti Digikompassin toista luonnosta pidettiin hyvänä ja aiempaa tiiviimpänä ja selkeämpänä sekä koherenttina kokonaisuutena. Digikompassin sisältämä kuvaus digitalisaatiokehityksestä sekä toimintaympäristön mahdollisuuksista ja haasteista nähdään arvokkaana jaetun tilannekuvan ja kansallisten tavoitteiden asettamisen kannalta. Tarkastelun laajentaminen digitalisaatiokeskustelun yhteydessä tyypillisestä teknologiakeskeisyydestä sen soveltamiseen sekä osaamisen ja sivistykseen asti ulottuvaksi nähtiin hyvänä asiana.

Kompassissa todettiin olevan hyvät ainekset Suomen strategisiksi digitalisaatiokehityksen tavoitteiksi ja laajan systemisen ymmärryksen merkitystä korostettiin. Digikompassin muodostumista aidoksi digitalisaatiokehityksen johtamisen työkaluksi peräänkuulutettiin. Samalla nousi kuitenkin esiin näkemyksiä siitä, että digitalisaatiokehityksen ohjaaminen ei yksistään riitä vaan tavoitteiden saavuttamisen todettiin edellyttävän laaja-alaista sitoutumista läpi yhteiskunnan eri toimijoiden. Digikompassin toimeenpanoon sekä tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arviointiin ja mittareihin liittyviä kommentteja ja kannanottoja esitettiin runsaasti. Näitä tullaan hyödyntämään digikompassin toimeenpanon suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toimiva digitaalinen infrastruktuuri tunnistettiin laajasti menestyksekkään datatalouden edellytykseksi samoin kuin yhteistyö ja yhteentoimivuus eri toimialojen ja sektoreiden välillä. Digitaalisuudessa esimerkiksi osaaminen ja palvelut ja digitaalinen infrastruktuuri liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Työperäisen maahanmuuton sekä ICT-osaajien tarve korostuivat monessa lausunnossa. Niiden tavoiteasetanta ja suuruusluokka kirvoittivat useita kommentteja.

Yhtenä Suomen ja Euroopan keskeisimpänä vahvuutena globaalissa kontekstissa nähdään kyvykkyys hyödyntää digitalisaatiota puhtaiden ratkaisujen tuotannossa ja käyttöönotossa. Suomen kyky kehittää kansainvälisesti kilpailukykyisiä digivihreitä ratkaisuja, lisätä vientiä ja synnyttää kestäväää kasvua digitaaliseen ja ilmastohaasteeseen vastattaessa konkretisoi digivihreän siirtymän mahdollisuuksia kansantaloudelle. Lausunnoissa korostettiin, että myös näille olisi hyvä asettaa mitattavia tavoitteita.

Kysymys 2: Osaaminen

Ovatko osa-alueen tavoitteet riittävän strategisista ja tarkoituksenmukaisia?

Muut kommentit ja huomiot tästä osa-alueesta.

Monet lausunnot korostivat, että osaamisen osa-alueen avaintuloksiksi listatut kohdat ovat strategisesti tärkeitä ja on merkittävää tunnistaa laajeneva digiosaamisen tarve. Hyvänä nähtiin, että digitaitojen merkitys on esitetty kattavasti ja että kansalaisten medianlukutaidon tärkeyttä on korostettu. Suomen kilpailukyyn kehittämisen näkökulmasta data-osaamisen tärkeyttä korostettiin. Useat lausunnonantajat kiittivät siitä, että huippuosaajien ohella korostettiin soveltavan ja hybridiosaamisen kehittämistä, poikkitieteellisyyttä ja eri alojen osaamisen yhdistämisen tärkeyttä.

Työperäisen maahanmuuton merkitystä pidettiin keskeisenä ja nähtiin hyvänä, että Suomen tarve lisätä vetovoimaa työperäisen maahanmuuton kohdemaana on tunnistettu. Työperäisen maahanmuuton tavoitteeseen kaivattiin myös tarkennusta ICT-alalle työllistyvien osalta ja todettiin, että työperäisten maahanmuuttajien yhteydessä tulisi huomioida sujuva integroituminen digiyhteiskuntaan.

Enemmistö lausunnonantajista huomautti, että osaamisen tarkastelun ikähaarukan tulisi olla laajempi kuin nyt DESI-inidkaattorissa tarkastelussa olevat 16-74 –vuotiaat. Huomiota kiinnitettiin aikuisväestön ja nyt työelämässä olevien digiosaamisen kehittämisen ja päivittämisen, sekä myös työelämän ulkopuolella olevan väestön osaamisen kehittymiseen. Myös erityisryhmät, kuten ikääntyvä väestö ja kielitaidottomat maahanmuuttajat mainittiin. Digitaalisen osaamisen perustan todettiin syntyvän varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Opetussuunnitelmien ja opetussisältöjen jatkuva päivittäminen, seuraten osaamistarpeiden muutosta, nousi myös esiin. Samoin opettajakoulutuksen ajantasaisuudesta huolehtiminen mainittiin. Nämä ovat edellytyksiä digiosaamisen kehittymiselle.

Avaintulosten mitattavuuden haastavuus nousi myös esiin. Esimerkiksi digitaalisen osaamisen tai –sivistyksen kehitystä on vaikea mitata. Vaikka digitaalisten taitojen keskeinen asema osaamisen osa-alueessa keräsi positiivisia huomioita ja ylätasoon tavoitteet ja monet avaintulokset nähtiin hyvin määriteltyinä, kaivattiin osaan tarkennuksia ja muotoilujen muutoksia. Yleisesti nousi esiin, että digitaitojen tarve korostuu muillakin kuin ICT-aloilla, ja se kuinka vahvasti digikompassin tavoitteiden onnistuminen riippuu osaavista tekijöistä ja tekniikan soveltamisesta eri aloilla. Suomen potentiaalinen aseman digitaalisen luovan talouden osajana mainittiin myös sekä myös osaamisen merkitys julkisella sektorilla: Mitä enemmän julkinen sektori digitalisoituu, sitä enemmän tarvitaan vahvaa johtamista digitaitoihin, jotta pystytään varmistamaan yhtäläinen ja tasainen kehitys osaavassa henkilöstössä. Erityisinä teemoina nousivat esiin digivihreään siirtymään liittyvä ns. vihreä resurssitehokas koodaaminen ja sen edellyttämä ohjelmisto-osaaminen sekä laajemmin yhteiskunnan kehitykseen liittyvänä asiana digitaalisen osaamisen merkitys demokratian ylläpitämisessä ja edistämisessä.

Kysymys 3: Digitaalinen infrastruktuuri

Ovatko osa-alueen tavoitteet riittävän strategisista ja tarkoituksenmukaisia?

Muut kommentit ja huomiot tästä osa-alueesta.

Yleisesti lausunnoissa todettiin työn edistyneen hyvin ja kiitettiin infrastruktuurin osalta erityisesti kyber- ja tietoturvallisuuden huomioimista sekä datatalouden tavoitteita. Kehitysehdotuksena toivottiin toisaalta kyber- ja tietoturvan vielä vahvempaa korostamista. Lisäksi saatiin hyödyllisiä tarkennuksia eräisiin yksityiskohtiin ja ehdotuksia muotoiluksi, joista osa on huomioitu selonteon muokkauksessa ja osa voidaan ottaa huomioon jatkotyössä ja toimeenpanovaiheessa.

Datatalouden osalta useissa lausunnoissa korostettiin tiedon laadun ja yhteentoimivuuden roolia datan tehokkaassa hyödyntämisessä. Standardien osalta nostettiin esille mm. kansallisen tason ja EU-tason tärkeys ja esitettiin panostamista standardeihin. Lausunnoissa todettiin myös avoimen lähdekoodin tärkeys ja toivottiin ohjaamista avoimen lähdekoodin käyttöön. Lisäksi korostettiin digitaalisen korjausvelan hoitamista ja datainfrastruktuurin peruselementtien eli datan laadun ja datan ylläpidon ja hallinnoinnin investointitarpeita. Lausunnoissa esitettiin myös riskien ja uhkien vahvempaa huomioimista, ja esimerkiksi paikka-tietoaineistojen erityispiirteet nostettiin esille. Tavoitteita pidettiin pääosin hyvin perusteltuina ja ehdotettiin eräitä täydennyksiä ja täsmennyksiä, esimerkiksi data-avaruuksien rajaamista viiteen sekä tarkennuksia esimerkiksi avattavissa olevan datan osalta. Eräissä yrityskentän digitalisoitumisen kannalta keskeisten toimijoiden lausunnoissa ehdotettiin lisättäväksi tavoitteisiin suomalaisten toimijoiden mukanaolo eurooppalaisissa ja globaaleissa data-avaruuksissa.

Useissa lausunnoissa huomioitiin tieto- ja kyberturvallisuuden merkitys ja kiitettiin sen sisällyttämistä, mutta myös esitettiin sen vahvempaa korostamista. Tieto- ja kyberturvallisuuden osajien puute nähtiin keskeisenä ongelmana, ja on tärkeää, että se on nostettu digi-kompassissa esille. Esitettiin myös, että erilaiset riskit olisi tuotava vahvemmin esille, samoin kuin riskienhallinta ja varautuminen. Kyberturvallisuuden tavoitteisiin ja avaintuloksiin ehdotettiin kuitenkin vain pieniä muutoksia.

Digitaalisen infrastruktuurin osalta huomiota kiinnitettiin teknologianeutraalisuuteen, liittyen mm. kiinteisiin ja langattomiin verkkoihin ja toisaalta laajemmin eri teknologiaratkaisujen tasapuoliseen kohteluun. Viestintäverkkojen osalta kiinnitettiin huomiota myös markkinaehtoisuuteen. Avaintuloksiin esitettiin vain pieniä täsmennyksiä. Puolijohdekomponenttien avaintulokseen toivottiin eräitä täydennyksiä, mm. kansainvälisten toimitusketjujen ja osaamisen kannalta. Kestävyys-osioon toivottiin täydennyksiä, jotka voidaan ottaa huomioon toimeenpanovaiheessa.

Kysymys 4: Yritysten digitalisaatio

Ovatko osa-alueen tavoitteet riittävän strategisista ja tarkoituksenmukaisia?

Muut kommentit ja huomiot tästä osa-alueesta.

Yleisesti osa-alueen tavoitteita pidettiin mielekkäinä ja tarkoituksenmukaisina. Joitakin tarkennuksia esitettiin erityisesti avaintuloksiin. Toimeenpanoon liittyvissä kommentteissa korostui aito yhteistyö ja vuoropuhelu elinkeinoelämän kanssa. Investoimista osaamiseen, tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatiotoimintaan korostettiin ja TKI-tulokulmaa osana digikompassikonaisuutta kiiteltiin.

Yritysten digitalisaation yhteydessä toimintaympäristön sääntelyyn liittyen esitettiin runsaasti huomioita. Sääntelyn sopivan tason merkitys korostui; huolta herättivät myös kotimaisen sääntely taso suhteessa eurooppalaisiin digi- ja datasäädöksiin. Kohtuullisena pysyessään EU:n yhtenäinen sääntely-ympäristö voi mahdollistaa sisämarkkinan tarjoaman mittakaavaedun, mutta EU-sääntelyn mahdolliset riskit yrityksille olisi hyvä tiedostaa.

Pk-yritysten merkityksen tunnistamista digitalisaatiokehityksessä kiiteltiin useassa lausunnossa. Erityisen tavoiteltavana asiana tunnistettiin toimivat kannusteet pk-yrityksille digitaalisen ja ekologisen transformaation tueksi. T&K –kannusteet eivät välttämättä sovellu siihen, että jo kehitettyä teknologiaa otetaan käyttöön. Esim. asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutoksilla sekä yrityksen omalla asenteella on keskeinen merkitys myös. Digitaalisen infrastruktuurin tarkastelu yrityksen tietojärjestelmien tasolla nousi esiin muutamissa lausunnoissa vanhentuneiden tietojärjestelmien ollessa konkreettinen este liiketoiminnan uudistumiselle

TKI-investointien tason nostaminen korostui myös lausunnoissa keskeisenä asiana. Yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön määrän lisääntyminen sekä avaintulos keskeisten teknologioiden ympärille muodostuneiden tutkimusekosysteemien ja osaamiskeskittymien koon kasvusta nähtiin hyvänä. Erityisesti digivihreään siirtymään kohdentuvia TKI-tavoitteita pidettiin hyvinä monissa lausunnoissa. Tosin myös hiilijalanjäljen mittaamisen huomioimista ja kehittämistä toivottiin luonnoksessa esitetyn hiilikädenjäljen lisäksi. Yritysten välisen datan jakamisen infrastruktuurin merkitys datatalouden perustavaa laatua olevana asiana nousi myös esiin lausunnoissa. ICT-investointien määrän kasvuun liittyvä avaintulos nähtiin hyvänä, mutta toisaalta useassa lausunnossa korostettiin, että investointien määrä ei riitä mittarikisi, vaan keskiestä on ICT-investointien vaikutus tuotavuuteen.

Elinkeinoelämän etujärjestöjen sekä yritysten omissa lausunnoissa korostui digitalisoitumiseen liittyvän kehitystoiminnan toteuttaminen liiketoiminnan tarpeista lähtien. Kaupallisen menetyksen sekä skaalautuvan kansainvälisen liiketoiminnan ollessa keskeinen tavoite yrityksille. Liika keskittyminen ainoastaan teknologiayritysten näkökulmaan nähtiin monessa lausunnossa huonona asiana ja yritysosion alkuun toivottiin liitettäväksi laajempaa tulokulmaa.

Kysymys 5: Digitaaliset julkiset palvelut

Ovatko osa-alueen tavoitteet riittävän strategisia ja tarkoituksenmukaisia?

Muut kommentit ja huomiot tästä osa-alueesta.

Asetetut tavoitteet saivat lausuntokierroksella kannatusta ja yleisesti ottaen lausunnoissa todettiin tavoitteiden olevan riittävän strategisia ja tarkoituksenmukaisia. Avaintuloksiin esitettiin joitakin tarkennuksia ja lisäyksiä. Erityisesti ihmiskeskeinen julkinen hallinto -tavoite sai runsaasti huomiota lausunnoissa ja julkisten palveluiden kehittäminen elämäntapatumälähtöisesti sai kannatusta, sillä sen nähtiin edistävän julkisten palveluiden automatisointia ja yhteiskehittämistä. Erityisen tärkeäksi nähtiin se, että elämäntapatumälähtöinen ja ihmiskeskeinen julkisten digitaalisten palveluiden kehittäminen huomioi myös yritysten keskeiset liiketoimintatilanteet ja niihin liittyvät digitaaliset palvelut. Lähestymistapa tukee lausuntokierroksella nousutta näkemystä, jonka mukaan digitalisaatio ei saa olla itseisarvo vaan väline halutun lopputuloksen saavuttamiseen.

Julkisiin digitaalisiin palveluihin liittyy vahvasti kansalaisnäkökulma, joka on huomioitu digikompassissa. Erityisen tärkeänä lausunnoissa nähtiin se, että kieliasiat, selkeäkielisyys, esteettömyys ja saavutettavuus sekä yhdenvertaisuus ja digituki on huomioitu digikompassissa. Vaikka digitalisaatiokehitys nähtiin yleisesti toivottavana, nähtiin lausunnoissa tärkeänä, että palvelut turvataan myös heille, jotka eivät voi asioida sähköisesti. Näiden teemojen vahvempaa huomioimista myös korostettiin lausunnoissa. Lisäksi lausunnoissa peräänkuulutettiin aiemmassa digikompassin versiossa ollutta avaintulosta digitaalisen asioinnin ensisijaisuudesta ja monet lausunnonantajat näkivät sen keskeisenä edellytyksenä julkisten palveluiden digitalisaatiokehitykselle.

Yritysten näkökulmasta elämäntapatumälähtöinen ja ihmiskeskeinen julkisten digitaalisten palveluiden kehittäminen nähtiin merkittävänä tavoitteena. Lisäksi yritysten näkökulmasta lupaprosessien lyhentäminen, yritysten taloustietojen käsittely digitaalisessa, rakenteisessa muodossa sekä vihreän siirtymän edistäminen innovatiivisilla hankinnoilla ja lupaprosessien lyhentämisellä saivat myönteistä palautetta. Sen sijaan tavoiteotsikossa mainitun vihreän siirtymän vähäistä roolia sekä tavoitteessa, että avaintuloksissa moitittiin ja toivottiin konkreettisempia kirjauksia vihreän siirtymän edistämisestä.

Julkishallinnon palveluiden ja järjestelmien yhteentoimivuutta ja tiedon jakamista koskevat avaintulosesitykset saivat lausuntokierroksella kannatusta ja myönteistä palautetta sai myös yhteentoimivuutta tukeva ohjaus- ja rahoitusmalli. Lisäksi lainsäädännön esteiden tunnistaminen ja purkaminen nähtiin tärkeänä onnistuneen toteutuksen kannalta. Julkisten palveluiden digitaalinen turvallisuus nähtiin erittäin tärkeänä tavoitteena ja kannatettavana nähtiin digikompassin lähestymistapa, jossa yhteiskuntaa katsotaan kokonaisuutena digitalisaatiokehityksen näkökulmasta ja eri yhteiskunnan toimijat otetaan mukaan kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti. Erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden huomioiminen avaintuloksissa ja rooli digitaalisessa turvallisuudessa sai positiivista palautetta lausuntokierroksella.

Useissa lausunnoissa korostettiin tarvetta hallinnonaloja yhdistävälle digi- ja datapoliittiselle rakenteille ja johtamiselle, mikä edistäisi digikompassissa asetettujen laaja-alaisten tavoitteiden saavuttamista. Muutamassa lausunnossa esitettiin hallinnonaloja yhteen tuovan johtamisen ja rahoituksen nostamista

julkiset palvelut-osa-alueen kolmanneksi tavoitteeksi kokonaisturvallisuuden sijaan. Tämän nähtiin heijastuvan koko digikompassiin ja siinä asetettujen tavoitteiden toimeenpanoon ja saavuttamiseen.

Lausuntopalautteessa nostettiin esiin tavoitteiden saavuttamista edistävien keinojen puutetta ja toisaalta taas esitettiin keinoja ja konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Lausunnonantajien perehtyneisyys digikompassin sisältöön ja julkiset palvelut osa-alueeseen oli ilahduttavan tarkkanäköistä ja rakentavaa.

Liitteet Liite 1. Lausunnon antaneet tahot

Aalto yliopisto, Dept. of Communications and Networking
Lounais-Suomen koulutus kuntayhtymä, Kuntayhtymän hallinto ja it-palvelut.
Mobey Forum
Tampereen ammattikorkeakoulu
Blockchain Forum Ry., Riippumaton professoritason tutkija ja hallitusammattilainen Directors'
Institute Finland - Hallitusammattilaiset ry:n kyberturvasta vastaava senior advisor
Suomen Seutuverkot Ry
MTV Oy
Tampereen yliopisto
Oulun yliopisto
CGI Suomi Oy
STTK ry
SAK ry
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Fuugin säätiö
Avaamo konsultointi
Tehy ry
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Akava ry
Vanhustyön keskusliitto - Centralförbundet för de gamlas väl ry
Suomen Yrittäjät ry
Sininauhaliitto ry
Maanmittauslaitos
Sosiaali- ja terveysministeriö
Etelä-Pohjanmaan liitto,
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Oulun kaupunginkirjasto, Digi- ja opastuspalvelut
Oikeusministeriö,
Teknologiateollisuus ry
Erikoiskaupan liitto Etu ry
Aalto-yliopisto
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Sanoma Media Finland Oy
Ohjelmisto- ja e-business ry
Helsingin yliopisto
Vanhusasiavaltuutettu
Suomen Kuntaliitto ry, Strategiayksikkö
Verohallinto
Ympäristöministeriö
Etelä-Savon maakuntaliitto
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL
Pirkanmaan liitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Business Finland
Finnet-liitto ry
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Palvelualojen työnantajat Palta ry.
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry
Finanssiala ry
Kansaneläkelaitos
Suomen Tekstiili & Muoti ry
Tulli.fi, Hallinto-osasto/Tietohallinto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Sitra
Opetushallitus, Asiakkuudet ja tieto/Digitalisaatioyksikkö
Verke / Helsingin kaupungin nuorisopalvelut
Ruokavirasto
Kuurojen Liitto ry
Huoltovarmuuskeskus, Infrastruktuuriosasto
Sivista - Sivistystyönantajat ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Digi- ja väestötietovirasto
Kaupan liitto ry
Yrityksen digitalous -hanke
Digiosallisuus Suomessa -hankkeen (2020-2021) projektipäällikkö
Tilastokeskus
Turun kaupunki, Konsernihallinto, kehittämisspalvelut
Elisa Oyj
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry
Turun yliopisto, Ville Leppänen
Posti Oy
Luonnonvarakeskus
Aalto yliopisto, Petri Mustajoki
Teknologiateollisuus ry
Keskuskauppakamari
Hyvinvointiala HALI
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Oikeusministeriö
Puolustusministeriö
Tietopolitiikan yhteistyöryhmä
Amazon Web Services
sekä 3 yksityistä henkilöä